

Koliko se dela v Italiji

Eden izmed vzrokov sedanje hude gospodarske krize, v kateri se je znašla Italija, je tudi ta, da Italijani premalo upoštevajo dejstvo, da se pride gospodarsko naprej in do višje življenjske ravni samo z delom. O tem si je ves civilizirani svet na jasnem, toda v Italiji je, kot se zdi, zelo veliko ljudi — celo velika večina — mnenja, da se da priti do boljšega življenja tudi brez dela.

Kdor pozna razmere v raznih drugih evropskih državah, ve, da si ljudje tam pošteno zaslužijo svojo plačo in da delajo precej več kot Italijani. Banke npr. so vse odprte dopoldne in popoldne, prav tako mnogi uradi. Ponekod, npr. na Danskem, ki je znana po svoji visoki življenjski ravni, sploh ne poznajo opoldanske počitke. Banke, trgovine in vse drugo je odprto od 9. do 17. ure nepretrgoma. V delovnih urah se ne vidi ljudi, ki bi postajali v barih in pili aperitiv ali kavo. Prav tako ni videti točajak ali baristov, ki bi tekali s svojimi pladnji ali pločevinastimi košarami s kavo v podjetja. Stavke so tako redke, da jih praktično ni, delovni spori se poravnajo največkrat s pogajanjem brez stavk in z razsodišči. V Italiji pa je postala stavka nekaj vsakdanjega in v vsakem mestu so istočasno v teku vsaj dve ali tri stavke, ki ovirajo normalni delovni ritem tudi drugim, kot npr. sedanja stavka bančnih nameščenec v Trstu, tako da ni mogoče plačati niti davkov, stavka trkovskih nameščenec veleblagovnic, razčlenjene stavke po tovarnah itd. Italijanske banke so tudi drugače odprte samo tri ure in pol dnevno, namreč samo dopoldne, od ponedeljka do petka, torej ves »delovni« teden (če ni vmes praznikov, »mostov« in stavk), samo 17 ur in pol. Pa še takrat ima človek, ki ima opravka v banki, občutek, da je nezaželen. Največkrat se nekaj (Dalje na 8. strani)

Neumni izgovori

V italijanskem tisku smo imeli zadnji čas priložnost brati poročila, komentarje in reportaže raznih »posebnih dopisnikov iz Beograda«, ki so tolmačili sedanje napete odnose med Italijo in Jugoslavijo po svoje, namreč tako, da bi se zdela italijanska vlada pri tem kar najbolj nedolžna. Po teh tolmačenjih je Tito dvignil protestni hrup zaradi italijanskih not ne glede nekdanje Cone B samo zato, da bi odvrnil pozornost od nevarnosti, ki grozi Jugoslaviji z Vzhoda, s strani Sovjetske zveze in tistih držav, ki spadajo k njenemu taboru. Ta razlaga je zelo neumna in brez vsake logike, a prav zato se je je toliko ljudi, ki neradi razmišljajo z lastno glavo in imajo najrajši najbolj primitivne razlage problemov, tako hitro oprijelo. Zadnje dni je začelo širiti tako razlago italijansko-jugoslovanske napetosti tudi določeno avstrijsko časopisje.

Pri najboljši volji ni mogoče razbrati nobenega smisla v takih razlagah. Zakaj naj bi Tito in drugi jugoslovanski predstavniki obtoževali italijansko vladno groženj proti celovitosti jugoslovanskega državnega ozemlja — zaradi njenih zahtev po Coni B — če pa grozi baje nevarnost z Vzhoda? Da bi prikrili jugoslovanski ali svetovno javnosti to nevarnost? Ali iz sokrivde z njo? Italijanski in avstrijski listi prinašajo fantastične vesti o koncentraciji sovjetskih sil na jugoslovanskih vzhodnih mejah, o sovjetskih manevrih na Madžarskem, naperjenih baje proti Jugoslaviji, o sovjetski zahtevi po »hodniku« skozi Romunijo, da bi lahko Sovjeti pritiskali na Turčijo in Jugoslavijo itd.

Je že mogoče, da imajo sovjetske čete manevre na Madžarskem, in tudi to, da zahtevajo »hodnik« skozi Romunijo, toda ti italijanski in avstrijski komentatorji pozabljajo, da Jugoslavija ni Češkoslovaška, da bi kar tako spuščala tuje čete na svoje ozemlje ali da bi jih njena vlada celo sama klicala

noter. Češkoslovaška je spadala in spada k sovjetskemu politično-ideološkemu taboru in k varšavskemu vojaškemu paktu in Sovjeti so imeli vsaj formalno neka opravičila za svojo intervencijo, pa naj je bila z moralnega stališča še tako obsojanja vredna. Toda Jugoslavija je neuvrščena država in ne spada k sovjetskemu taboru in ne k varšavskemu vojaškemu paktu. Sovjetska intervencija v Jugoslaviji zato z nikakim izgovorom ni možna. Če bi le prišlo do nje, bi bil to čisto navaden napad na Jugoslavijo. V današnjih evropskih in svetovnih razmerah pa je ta možnost izključena, ker bi imela velikanške posledice. Lahko bi povzročila celo tretjo svetovno vojno. V današnji Evropi si ni mogoče misliti vdora v kako državo, ki tega noče, pa naj gre za Jugoslavijo, Švedsko, Islandijo ali Grčijo.

Če bi bila hotela Sovjetska zveza napasti Jugoslavijo, bi bila to storila pod Stalinom, v času spora s Kominformom, ne pa danes, ko je pokazala Sovjetska zveza celo na Bližnjem vzhodu in še kje drugje veliko mero (Dalje na 5. strani)

—o—

Vpišite otroke v slovensko šolo!

Slovenski starši, vpišite svoje otroke v slovensko šolo! To ste dolžni svojemu narodu in svojemu narodnemu in človeškemu dostojanstvu. Če ne vpišete otrok v slovensko šolo, se s tem sami amputirate svojih osnovnih narodnih, političnih in človeških pravic, uvrstite se med narodne odpadnike in onesrečite svoje otroke, ki ne bodo ne miš ne tič, ko bodo morali skrivati svojo pravo narodno pripadnost. Vsekakor vam ne bodo hvaležni za to in vas ne bodo mogli spoštovati, ker se ne bodo zavedali vaše neznačajnosti. Slovenski otrok je lahko srečen in se lahko čuti svoboden le v slovenski šoli. Samo tja spada!

Slovenci, opozorite tudi druge starše na njihovo narodno dolžnost, na njihovo starševsko dolžnost do otrok in do slovenske šole!

ATENTAT NA KOROŠKEM

V začetku tega meseca je počil peklenški stroj, ki je bil nastavljen na nemški kulturni (zborovalni) dom v Železni Kapli. Atentat je nacionalistično nemško časopisje na Koroškem pripisalo »slovenskim šovinistom«. Povzročil je nekaj škode na hiši. Zgodil se je tik pred večjim zborovanjem, ki ga je organiziral zloglasni »Heimatdienst« v nedeljo 9. junija.

Vladna večina dosegla kompromis

V sredo zvečer se je končal vrhunski sestanek, ki ga je vodil predsednik vlade Rumor in so se ga udeležila odposlanstva vseh štirih levosredinskih strank. Na sestanku so razpravljali, kako rešiti predvsem tista vprašanja, zaradi katerih je predsednik vlade pred dnevi odstopil, njegov odstop pa je predsednik republike zavrnil s pozivom, naj voditelji levosredinske koalicije skušajo najti sporazum o spornih vprašanjih.

Na vrhunskem sestanku so se sporazumeli, da bodo »vskladili in izpopolnili novo davčno politiko s politiko kreditiranja, ki naj omeji in hkrati kvalificira po-

vpraševanje ter omogoči financiranje produktivnih in socialnih investicij«. Tako se namreč glasi izjava, ki jo je po sestanku prebral predsednik vlade Rumor. Ta je tudi pristavil, da se stranke vladne koalicije obvezujejo, da bodo podpirale prizadevanja vlade za obrambo in konsolidacijo demokratičnih in republikanskih institucij, za ohranitev javnega reda pred nasiljem, zlasti pred fašističnim prevratništvom.

Vladna kriza se je torej rešila s kompromisom med demokristjanskimi stališči in stališči socialistične stranke. Pe- (dalje na 7. strani)

RADIO TRST A

NEDELJA, 23. junija, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša 4z župne cerkve v Rojanu. 8.45 Beethoven: Klavirska sonata. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder »Veliki bedaki«. Napisal A. Ma-
rođić. Režija: Miro Opelt. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.30 Staro in novo v zabavni glasbi. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 »Češnjev vrt«. Igra, napisal Anton Čehov, prevedel Josip Vidmar. Stalno slovensko gledališče v Trstu. Režija: Mario Uršič. 17.30 Nedeljski koncert. 18.00 Sport in glasba. 19.00 Mojstri jazza. 20.00 Sport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 popevke. 22.00 Nedelja v sportu. 22.10 Ivo Malec. Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in Sigma za veliki orkester. 22.20 Južnoameriški motivi.

PONEDELJEK, 24. junija, ob: 7.00 Koledar. 7.05-9.45 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Glas in orkester. 19.20 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Odvetnik za vsakogar. 19.30 Jazz glasba. 20.00 Sportna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Na-ki kraji in ljudje v slovenski umetnosti - Sopranistka Vanda Gerlovič in pianistka Zdenka Lu-
kez izvajata samospelve Antona Lajovica - Slo-
venski ansambli in zbori. 22.15 Pesmi brez besed.

TOREK, 25. junija, ob: 7.00 Koledar. 7.05-9.45 Jutranja glasba. 11.30 Pratika, prazniki in ob-
letnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Medigra za pihala. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mla-
de poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Vjolist Joke Vermeulen in ansambel »Concerto Amsterdam«. 18.50 Formula 1: Pevec in orkester. 19.10 Smeh ni greh, šaljive zgodbe Fortunata Mikuletiča: »Republika«. 19.20 Za najmlajše: pravljice, pe-
smi in glasba. 20.00 Sport. 20.35 G. Puccini: »De-
kle z zlatega Zahoda«. opera.

SREDA, 26. junija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Ju-
tranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glas-
ba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Orglar Angelo Rosso. 18.50 Glas-
beni utrinki. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Zbo-
ri in folklor. 20.00 Sport. 20.35 Simfonični kon-
cert. Vodi Oskar Kjuder. Sodeluje violinist Gor-
jan Košta. Orkester Glasbene Matice v Trstu. V odmoru (21.15) Za vašo knjižno polico. 22.10 Pesmi za vas.

ČETRTEK, 27. junija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Skladatelji naše dežele: Fabio Vidali (Bruno Bidussi). 19.10 Marijine božje poti »Stare Milje« (Lojze Tul). 19.25 Pisani balončki (Krasulja Simoniti). 20.00 Sport. 20.35 »Grozdi in trta«. Radijska drama, napisal Leocadio Ma-
chado, prevedla Marija Ravnik. Stalno slovensko gledališče v Trstu. Režija: Mario Uršič. 21.45 Skladbe davnih dob. Moteti Gabriela Plavca. 22.00 Ritmične figure.

PETEK, 28. junija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Ju-
tranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Mario Zafred. Simfonijski št. 7. 18.55 Klavirska medigra. 19.10 Liki iz naše preteklosti »Silvester Škerlj« (Marija Cenda). 19.20 Jazz glasba. 20.00 Sport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert. Vodi Fau-
sto Cleva. 21.30 V plesnem koraku.

SOBOTA, 29. junija, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Popevke. 9.00 Sv. maša. 9.45 Antonio Bazzini: Kvartet za godala. 10.15 Veliki orkestri lahke glasbe. 11.00 Mladinski oder: »Ob-
toženi volk«. Napisal Zarko Petan. RO. Režija: Lojzka Lombar. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Hornist Niko Pertot, pianistka Silvana Pretner. 18.45 Glasbena zbiranka. 19.10 Pod farnim zvonom v Brezjah pri Tipani. 19.40 Zborovsko petje. 20.00 Sport. 20.30 Teden v Italiji. 20.45 »Kuga na Goriškem«. Igra, napisala Zora Saksida. RO. Režija: Jože Peterlin. 21.30 Vaše po-
pevke. 22.30 Oddih ob glasbi.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sod-
išču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorn-
ni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart
Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Jugoslavija in Nemčija na poti do sporazuma za dobičke mešanih družb

V ameriških krogih krožijo govorice, po katerih naj bi Jugoslavija in Zvezna republi-
ka Nemčija v kratkem dosegli sporazum gle-
de vprašanja dobičkov tujih družb, ki ima-
jo soudeležbo v jugoslovanskih podjetjih. O
tem piše revija »Chase World Information«,
katero izdaja Chase Manhattan Bank. Seda-
nji jugoslovanski zakoni omogočajo tujim
družbam z mešanim kapitalom, da iz Jugo-
slavije izvozijo največ polovico letnega pro-
fita, toda Nemčija se trudi, da bi to kvoto
povečala. Nemška podjetja imajo 18 pogodb

o sodelovanju z jugoslovanskimi podjetji za
skupno 34 milijonov dolarjev naloženega ka-
pitala. Do vprašanj v teh mešanih družbah
pride tudi glede tujega sodelovanja pri u-
pravnih odločitvah: Jugoslavija bi rada, da
bi se sodelovanje omejilo na finančno vpra-
šanje in tehnično pomoč in da ne bi zajelo
tudi vodenja podjetja.

—o—

NIXONOV USPEH NA BLIŽNJEM VZHODU

Nixonov obisk na Bliznjem vzhodu je po-
menil popoln politični uspeh za ameriške-
ga predsednika, ki uživa v tujini veliko več
ugleda kot doma in ima tudi več sreče. Med
drugim je obnovil diplomatske stike med
ZDA in Sirijo, v Egiptu pa je doživel narav-
nost triumfalnega sprejema. Izraelci se le boje,
da ne bi šlo to novo prijateljstvo med Egip-
tom in ZDA ter ameriško zblizevanje z osta-
lim arabskim svetom na njihov račun. Ni-
xon jih je tolažil, da ne.

TRŽAŠKI VELESEJEM ODPRT

V torek so odprli tržaški velesejem, več-
raj, v sredo, pa je bil na njem dan Jugo-
slavije, ki so se ga udeležili uradni jugo-
vanski predstavniki.

Tudi letošnji velesejem je predvsem po-
trošniški, bolj kot v znamenju mednarodne
trgovine in gospodarskega razvoja.

Mihec in Jakec se menita od politike »stisnte pas!«

— Ben, Mihec, da-
nes ti lahko povem,
de so ga spestili.

— Koga so spestili?

— Ma kej se ne
spouneš? Tistga mla-
deniča, ke je 2. junija
deliu dol pr murji ti-

ste antimilitaristične letake. So ga bli areti-
rali in tudi nomašo pretepli. Ma zdej je že
fraj.

— Se srečo je jemu, mulc! Kej je blo tre-
ba delat propagando glih pr ani uradni ce-
remoniji! In še pruti vojaščini! Kej ne zna,
de vojaščina je ana sveta stvar? In prou res,
de mladina dandanes ne rešpetira nobene
reči.

— Ja, ma ni še končalo. Zdej je glavni
sekretar Radikalne stranke dau ven ano po-
ročilo, ke prave, de so zatožili sidnikam ti-
ste karabinjerje, ke so aretirali tistga mla-
deniča, zatu ke so ga ovirali u njegovih po-
litičnih pravicah. Zatu ke vsak držaulan je-
ma pravico delat tudi antimilitaristično pro-
pagando.

— In kadu prave tu?

— Ma kej jest znam. Nekšna radikalna
stranka al njej glavni sekretar.

— Ma kej tudi tašna stranka je? In si u-
pajo tožet prfina policijo? E, dragi moj, s te-
ga ne bo neč dobrega. Ke oblast je treba re-
špetirat, tudi če ti da kašno po glavi. Že raj-
nki Švejk je zmiram pravu, de red mora
biti. Kam be pršli, če bo vsak deliu letake
kadar se mu zdi, in še posebno na uradnih
ceremonijah. Na ceremonijah je treba stati
pr miri in se modro držat in ne prtet leta-
ke. Lahko skačejo če nu les samo fotorepor-
terji ke fotografirajo govornike. Ta drugi
lahko samo zakričijo, kadar je ta pravi cajt
»živjo« al »slava!« in neč družga. Kašne be

ble ceremonije, če be vsi govorili in hodili
gor in dol?

— Ja, ma tista radikalna stranka prave,
de jema vsak pravico tudi...

— Jest ti rečem, de tista stranka jesče
nesrečo. Boš vidu, de njej ne bojo dali neč
tiste državne subvencije. Zatu ke tašne pro-
pagande se ne dela.

— Ne znam, če be nanka kej dobili, zatu
ke tu je ana strašno majhna stranka. In ko-
ker narbrž znaš, tisto državno podporo bo-
jo dobile samo ta velike stranke. Sej tudi
Slovenska skupnost ne bo dobila neč. Je pre-
majhna in ni vsedrjavna.

— Ja, ja, samo ta velikem bojo dajali. Ma
pas bomo mogli stisent vsi, ta veliki in ta
mali. Kaj ne videš draginjo Vse gre zmiram
bol gor in oblubavajo še hujše. Bojo porasli
IVO, bojo porasli benzino, železenko, pošto,
elektriko, davke na avtomobile, na televizi-
jo in kej jest znam še kej vse.

— E, dragi moj, morejo dobet vkep soude
za vse velike špeže.

— Ja, ja! Narprej zapraulajo na vso muč
in pole rečejo: dnarja ni! Kej je blo treba
zapraulat dnar za tisti naumni referendum
od razporoke! Pravejo, de je šlo za tisto na-
umnost aneh stu milijard. In pole tiste pod-
pore strankam! Vsako leto petinštirideset
milijard in za vsake volitve še petnajst. In tu
je zapraulanje, ke smo ga vsi vidli. In ti-
sto, ke ga nismo vidli? Tisto more bet še do-
st več, zatu ke ne povejo. In pole, kadar vse
očistejo, pole nam rečejo: stisnte pas. Na to
vižo znam tudi jest gospodar. Narprej vse
zapraut in pole dej, plačej! Res ni prou neč
težkega regirat ano državo. Ma u starih caj-
teh, kadar so grofi teli jemet preveč, so se
kmetje spuntali.

— E, Mihec moj, tisto so bli drugi časi,
kadar so ble ledje bol zabiti. Ma danes smo
telegentni in napredni. Ne moreš delat pr-
glihe!

ŠOLSKE VOLITVE

Lansko leto, sredi božičnih počitnic je stopil v veljavo zakon št. 932 bolje poznan kot zakon Belci-Skerk, ki urejuje zadeve slovenskega šolstva v naši deželi. Krajevno časopisje in tudi naš list so se o vsebini omenjenega zakona občasno že razpisali, zdaj pa je treba postopno uresničevati zakonske zahteve, kar ni lahko delo, če pomislimo, koliko zamujenega časa je za nami in koliko problemov se je z leti nagrmadilo. Državni zakon o slovenskem šolstvu predvideva tudi ustanovitev slovenske posvetovalne komisije pri višjem deželni šolskem skrbništvu. Komisija bo lahko imela svoj velik pomen, če bodo njeni člani znali primerno uveljaviti svoje predloge in zahteve na pristojnih mestih. S tem da bodo v njej razpravljali o razvoju in ureditvi slovenskega šolstva, bo delo omenjene komisije prehajalo iz samo strokovnega področja tudi na širši politični okvir. Od načina pouka in tudi od tipa šole je v veliki meri odvisno, s kakšno zavestjo in s kakšno hrbtenico bodo rasli mladi slovenski ljudje in tedaj, kakšna bo kvalitetna podlaga naše manjšine v prihodnosti. Zato je zelo važno, kdo bo to komisijo sestavljal in kako bodo njeni člani skušali popraviti vrsto napak, ki se z usodno neodgovornostjo ponavljajo na slovenski šoli (pomanjkanje sodobnih tekstov, zastareli programi, stari pedagoški oprijemi, birokratska politika namestitvev in tudi klientski interesi). Vloga in delo nove šolske komisije lahko postane zelo pomemben dejavnik pozitivnega razvoja naše manjšine. Potrebno pa je, da bodo v njej dinamični in odločni ljudje, ki se bodo znali prav zavzemati za pravice slovenske šole.

Konec maja so bile razpisane med vsemi slovenskimi učitelji in profesorji volitve v ta novi deželni organ. Že takoj v začetku je bilo jasno, da bodo oblasti skušale zmanjšati pomen te komisije. Odločili so se namreč za enoten kolegij Trst - Gorica. Komisijo bo tako sestavljalo le dvanajst oseb, od katerih bo kar pet predstavnikov političnih strank in štirje ravnatelji. Vsi slovenski učitelji in profesorji s Tržaškega in Goriškega so na tak način izvolili le tri svoje predstavnike. S takim tolmačenjem zakonskih pravil je reprezentativna in demokratična vloga deželne šolske komisije močno okrnjena. Že s tem vidimo, kako si skušajo odgovorne šolske oblasti s to komisijo bolj zavarovati hrbet kot pa se odpreti resnični problematiki tukajšnje slovenske šole. Sindikat slovenske šole se je zato zavzel, da bi bile volitve za Tržaško okrožje posebej in za Goriško posebej. Poleg tega so skušali doseči, da postanejo te volitve bolj demokratične in da vsi šolniki

volijo vse predstavnike. Zdaj namreč profesorji volijo svojega predstavnika in ravnatelji svojega.

Omeniti je še treba, da zakon dopušča najširšo možnost pri imenovanju kandidatov, v bistvu pa je strokovna organizacija šolnikov tisti najprimernejši organ, ki pozna razmere po šolah in tedaj predlaga posamezne kandidate. Malo pred temi šolskimi volitvami je skupina profesorjev in ravnateljev ustanovila nov Avtonomni sindikat. V našem listu smo tedaj to neprimerno razdvajanje sindikalne enotnosti kritizirali v prepričanju, da so že dokončno minili časi sporov med delavskimi vrstami in da se razbivanje te enotnosti v nobenem primeru ne splača. Sicer pa je težko soditi o naravi in vlogi Avtonomnega sindikata, saj do zdaj ni še ničesar pokazal in tudi na šolskih volitvah ni prodril.

Izidi šolskih volitev so bili naslednji: Osnovna šola: Stanka Hrovatin 102 glasova, Ljuba Smotlak 38. Nižja srednja šola: prof. Aleksander Kriščak 68 glasov in prof. Repini 11. Višja srednja šola: prof. Albin Sirk 54 glasov in prof. Šah 21. Med ravnatelji je bil na osnovni šoli izvoljen ravn. Strnad (4), na nižji šoli prof. Baša (3 in na višji pe prof. Turina prejel 3 glasove, prof. Abramova 2 in prof. Rožič 1. Poleg teh izvoljenih je v deželni komisiji tudi nadzornik prof. Bole.

Toda mimo teh obrobni in nepotrebnih polemikah, ki pa so zelo značilne, ker kažejo na dejansko stanje, je nujno zdaj zastaviti vse sile, da bo delo nove deželne komisi-

je za slovenske šole kar najbolj v redu steklo in da bo imela tisto veljavo, ki ji po državnem zakonu pripada. Razpravljala naj bi o šolskih prostorih, o učilih, o opremljenosti, o učnih programih, o predmetnikih in o vseh tistih sodobnih pedagoških prijemih, ki jih šolski programi ne upoštevajo, ki pa so za sodobni čas nujno potrebni (skupinsko delo, ekskurzije, tečaji). Komisija bo morala tudi navezati stike z vsemi tistimi občinami, kjer so slovenske šole in kjer bi radi vpeljali pouk slovenskega jezika.

i. t.

POSEG DEŽELE GLEDE VPRAŠANJA UVOZA

Nedavni vladni ukrepi, ki omejujejo uvoz iz tujine in ki so stopili v veljavo 2. maja letos, negativno vplivajo na potek izmenjav v okviru maloobmejne trgovine, katero urejata »autonomni račun« in pa sporazum »Alpe-Adria«. Negativni učinek pa je moč spoznati tudi pri posredovalni funkciji Trsta v italijansko-jugoslovanski trgovini, ki naj bi doživela nov zagon prav z omenjenim »avtonomnim računom« in s sporazumom v okviru »Alpe-Adria«. O tem vprašanju sta pred nedavnim zavzela stališče združenje trgovcev tržaške pokrajine in Slovenska gospodarska zveza. Odzval se je deželni odbornik za industrijo in trgovino Stopper, ki je interveniral pri ministrstvu za trgovino s tujino. Stopper je odgovorne kroge pozval, naj bi sprejeli primerne ukrepe, s katerimi bi izključili iz omejitvenih ukrepov tako trgovino v okviru »avtonomnega računa« kot tudi trgovino po sporazumu »Alpe-Adria«.

Štiri nova gledališča v Furlaniji - Julijski krajini

Deželni odbor je odobril načrt za razdelitev prispevkov za gradnjo, oziroma nakup, rekonstrukcijo in opremo novih gledališč v Furlaniji-Julij. krajini. Predložil ga je odbornik za šolstvo in kulturno dejavnost Dal Mas, potem ko je dala svoj pristanek tudi deželna komisija za kulturo in umetnost. Dežela bo v omenjene namene nakazala skupno pet milijard lir, ki jih bodo razdelili v letna nakazila po 250 milijonov lir za dobo dvajsetih let.

Tako v političnih kot tudi krajevnih kulturnih in rekreacijskih krogih so že pred časom spoznali nujnost, da glavna mesta štirih pokrajin naše dežele dobijo vsaj po eno sodobno, funkcionalno in udobno opremljeno gledališko dvorano. Edino tako bo moč

pospešiti približevanje širokih plasti prebivalstva kulturnim prireditvam različne umetniške vsebine. Z znatno finančno podporo dežele bo moč zgraditi nova občinska gledališča v Vidmu (predvideni stroški 3 milijarde lir, deželni prispevek bo v 20. letih dosegel milijardo 800 milijonov lir), Trstu (predvideni stroški: 4 milijarde 271 milijonov lir; dežela bo dala milijardo 200 milijonov) in v Gorici (stroški: milijarda 600 milijonov; dežela: milijarda 100 milijonov). V Pordenonu pa ne bodo gradili na novo: odkupili bodo dosedanje kinodvorano »Verdi« in jo preuredili in na novo opremlili. Predvideni izdatki znašajo milijardo lir, dežela pa bo v dvajsetih letih dala na razpolago 900 milijonov.

Nove dvorane, s katerimi bodo razpolagale občine, ki bodo imele v rokah tudi upravo, ne bodo namenjene izključno opernim ali dramskim prireditvam in koncertom, temveč bodo primerne tudi za vrsto drugih manifestacij in pobud, od konferenc in diskusij do razstav in seminarjev, srečanj in posvetovanj tudi mednarodnega značaja. Deželni odbor je obenem z odobritvijo sprejel tudi dokumenti, v katerem poziva občinske uprave v Trstu, Vidmu, Gorici in Pordenonu, naj čimprej sprožijo postopek za uređitev zadeve, predvsem pa da čimprej naslovijo na pristojne organe načrte.

Volitve na Sardiniji so bile hud udarec za KD

Nedeljske deželne volitve so zadale udarec Krščanski demokraciji, ki je močno nazadovala v primerjavi z lanskimi parlamentarnimi volitvami (2,8 odst. manj) in v primerjavi z deželnimi volitvami leta 1969 (6,3 odst. manj). Imela bo štiri deželne svetovavce manj. Socialisti so pridobili, enako socialni demokrati, komunistična stranka je tudi napredovala v primerjavi z volitvami leta 1972 in 1969 ter bo imela štiri deželne svetovavce več. Za sardinske volitve je torej zna-

čilno napredovanje socialistov in skrajne levice in desnice ter nazadovanje KD.

Zgodilo se je torej, kar smo v našem listu napovedovali v zvezi z referendumom: nazadnjaško stališče pri referendumu je krščanski demokraciji odujilo del njenih volivcev, ki so zdaj na Sardiniji rajši volili socialiste, socialne demokrate ali republikance. Kratkovidni vatikanski prelati so napravili s svojim pritiskom za referendum zelo slabo uslugo stranki italijanskih katoličanov.

Sestanek tržaških katoličanov

Prejšnji teden so se v Trstu zbrali vidnejši člani tiste skupine tržaških katoličanov, ki so se na nedavnem referendumu zavzemali za ohranitev zakona o razporoki. Sestanka se je udeležilo čez sto oseb, prisotni pa so bili tudi nekateri duhovniki, ki se z delom te skupine povsem ne strinjajo, verjamejo pa v pozitivne sadove vsakega dialoga.

Po krajšem uvodu je sledila vrsta posegov, ki so vsi bolj izražali razne načrte in predloge za nadaljnje skupno delo pri pokoncilski preobnovi tržaške krščanske skupnosti, kot pa ocenjevali dosežene uspehe pri ljudskem glasovanju. Zelo resen programski govor je imel Dino Nodari, ki je nakazal vlogo tržaškega laika v vse bolj razkristjanjeni družbi. Njegova naloga namreč ni v tem, da »lovi izgubljene ovce« in s tem rešuje videz krščanstva, ampak, da na eni strani gradi močno in globoko krščansko osebnost v naprednem smislu, na drugi pa to svoje krščanstvo na pristen način z vsem svojim življenjem posreduje ostalim. Poleg teh splošnih pogledov je Nodari omenil še vrsto krajevnih problemov, ki so v zvezi s Cerkvijo in religioznim življenjem. Zanimiv je bil tudi poseg rektorja tržaškega semenišča, ki je najprej skušal braniti avtoriteto hierarhije, ki pa je tudi priznal potrebo po kvalitetni

preobnovi tržaške cerkvene skupnosti. Najostrejši poseg je imel univerzitetni študent Marangon, ki je zahteval kot predpogoj vsakršnega dialoga s tradicionalnimi krogi tržaške kurije popolnoma enakopravno raven. Od prisotnih Slovencev je Igor Tuta orisal položaj slovenskih vernikov, problem vedno manjšega števila duhovnikov in s tem povezane pastoralne težave po vaseh tržaške okolice in v mestu samem, ter nujnost tesnega sodelovanja slovenskih in italijanskih kristjanov.

Na sestanku je prišla jasno do izraza nujnost, da se delo te skupine naprednih katoličanov nadaljuje tudi po referendumu. Se-

KRESOVANJE V ŠEMPOLAJU

Mladina v Šempolaju bo priredila v nedeljo, 23. t.m., kresovanje z nastopom tržaške folklorne skupine ansambla Radovič in še raznimi drugimi privlačnostmi. Zvečer bodo kurili kresove. Veseli smo, da se je šempolajska mladina odločila obnoviti to starodavno in lepo slovensko ljudsko navado. Posnemala naj bi jo tudi mladina v drugih naših krajih. Javnost je vabljen, da se udeleži kresovanja v Šempolaju, kjer tudi ne bo manjkalo domačih jedi in pijač.

Pisma uredništvu:

PREDLOG ZA SNAGO NA KRASU

Priznati je treba, da so se zadnji čas kupi smeti ob cestah na Krasu nekoliko razredčili, čeprav še niso izginili. Opaziti je, da so občinske uprave in morda še drugi začeli skrbeti za večjo snago pokrajine. Vendar pa vse to ne zaleže bogve kaj, ker se najdejo vedno novi brezvestni in asocialni tipi, ki odvažajo smeti na Kras. Tako je videti tam cajne praznih steklenic in konzervnih škatel, lesene zaboje za sadje, dele motornih koles, nešteto najlonskih vreč in škrnic-ljev, kozarce iz plastike in vsakovrstne druge odpadke. Mnogi tudi menijo, da je najboljša odvreči prazne cigaretna škatlice kar na travo ob cesti. Verjetno bo še dolgo trajalo, da se bo masa zavedla, kako važno in potrebno je ohraniti naravo snažno, že za samo zdravje človeštva. Zato skrb za odstranjevanje takih smeti sproti ne sme popustiti.

Ob tem se poraja človeku misel, da bi bilo dobro, če bi občine na Krasu pa tudi poldnevno ali honorarno — kakšnega človeka, katerega edina naloga bi bila ta, da bi z vozičkom krožil po cestah in stezah v občini ter pobiral smeti s trat, s polj in iz gozdičev. Na rokavu naj bi nosil poseben trak z napisom »Ekološka služba« ali podobno, da bi se razločeval od navadnih smetarjev. Tak človek bi se moral zavedati važnosti svojega dela, ceniti pa bi ga morala tudi javnost. Za to delo bi bil primeren poseben kak delaven in bister upokojeni delavec, ki bi opravljal svoje delo z ljubeznijo do stvari. Honorar za to njegovo delo bi pomenil lepo zvišanje njegovih dohodkov.

To bi ne pomenilo velikega finančnega bremena za občino, predstavljalo pa bi najbolj učinkovito in praktično obliko ekološkega snaženja. Za milijon lir ali dva bi bilo občinsko ozemlje vedno snažno.

stavljen je bil stalen odbor, ki naj do jeseni pripravi študijsko srečanje na eno izmed nakazanih tem.

Z veseljem torej ugotavljamo, da se le nekaj premika v sicer zelo statični tržaški Cerkvji. Upati je, da bodo mladi tržaški slovenski in italijanski demokratični kristjani izbrali pravo pot pri obnavljanju tukajšnjega krščanstva, prav tako pa je želeli, da jih bodo odgovorni cerkveni krogi prav razumeli in pokazali določeno dobro voljo za skupno delo.

Toda prav zadnji dokument škofovske konference v Rimu in same papeževe izjave ne puščajo zaenkrat veliko upanja. Papež najavlja svojo žalost glede referendumu (se pravi žalost nad demokratično in odgovorno izbiro italijanskih državljanov), škofje vabijo »uporne« kristjane spet pod okrilje Cerkev, don Franzonija pošiljajo za leto dni v izgnanstvo in tukajšnja verska tednika se še bolj zapirata v svoj konservativni krog. Vsi ti bi namreč radi prikazali, da se z referendumom ni spremenilo nič bistvenega, da je bilo ljudsko glasovanje le neljub incident, ki ga bo sicer težko popraviti, ki pa ni načel temeljnih vprašanj krščanstva. Naloga naprednih kristjanov je torej prav v tem, da se še naprej zavzemajo za kvalitetno in radikalno preobnovo tudi znotraj Cerkev, kar je prišlo jasno do izraza na sestanku v Trstu in kar bo gotovo še močneje poudarjeno na vsedravnem srečanju kristjanov za »ne« konec tega tedna v Rimu.

Zanimivo pa je tudi dejstvo, da prihaja do prebujenja na tem področju, kjer je zlasti v Trstu vsa povojna leta vladalo zaskrbljujoče nezanimanje prav v trenutku, ko se v nekaterih krogih precej govori o imenovanju novega pomožnega tržaškega škofa, o upokojitvi (prihodnje leto) msgr. Santina, o ureditvi zadeve s koprsko administraturo in o imenovanju novega tržaškega škofa, ki bo po vsej verjetnosti prišel »od zunaj« (glej zadnjo številko tednika Il Meridiano).

Skupina naprednih katoličanov si želi, da bi vrsta tako važnih odločitev ne šla povsem samovoljno mimo želje vernikov, kot se je to do zdaj prepogosto dogajalo.

i. t.

KRESOVANJE PRI SV. IVANU

V nedeljo 23. junija ob 20.30 bo v stari cerkvi pri Sv. Ivanu maša s petjem domačega zbora, po maši pa bo na prostem kres, ob katerem bo igral mladinski ansambel »Taims« z Opčin slovenske viže. Prisrčno vabljeni na obnovljeno tradicionalno slovensko kresovanje!

Zaključna prireditev liceja »F. Prešeren«

LINHART: ŽUPANOVA MICKA

V soboto, 15. junija je imel Znanstveni licej »France Prešeren« v Kulturnem domu svojo zaključno prireditev. Nastop dijakov se tako vključuje v tradicionalen simpatičen nastop ob koncu šolskega leta, da s tem pokažejo svoj napredek in svoje sposobnosti.

Najprej so bili v prvem delu nagrajeni učenci za najboljši uspeh in za najboljše znanje v materinščini. Te knjižne nagrade je podelila ravnateljica Abramova. Med odmorom je bila Modna revija dijakinje Strojovnega zavoda za industrijo in obrt. Učenke so pokazale obleke, ki so jih same ukrojile in izdelale.

Glavni del prireditve pa je obsegal uprizoritev Linhartove »Županove Micke«. Ta stara slovenska dvodejanka je morda res prekratka za samostojno prireditev, v taki po vezavi pa, kot so jo pripravili dijaki, je bila prav primerna.

Stari Linhartov jezik, ki so ga ohranili dijaki in izgovor je dajal prireditvi tisto

pristnost, zaradi katere se je splačalo delo spraviti na oder. Vsa druga naivnost in prisiljenost, ki diha iz dela, je razumljiva kot del naše preteklosti.

Delo je režiral prof. France Škerlj, ki je skrbel predvsem za tekoč ritem, učenci pa so vsak po svojih močeh izoblikovali iz oseb to, kar so mogli. Najbolj prepričljiva je bila Micka in njen oče, dar izgovora in morda tudi igranja pa ima Pečenko, ki je igral ljubimca-ženina. Pa tudi ostali igralci so se kretali po odru, le da niso ustvarili gospode, ki bi morala biti nasprotje kmečkim ljudem.

Tako torej ta prireditev prerašča okvir običajnih šolskih nastopov ob koncu šolskega leta in mislim, da morajo dijaki liceja le nekako spodbudno vplivati na ostale dijaštvo. Zaključne prireditve se je udeležil deželni šolski skrbnik, zastopnik jugoslovanskega konzulata in še več drugih osebnosti.

J. P.

Ob 20. obletnici smrti Ivana Trinka

V tem mesecu obhaja ves naš rod in še najbolj mi na njegovem zapadnem robu dvajsetletnico smrti našega očaka in velikega kulturnega delavca, mons. Ivana Trinka, ki je zapustil sadove svojega dragocenega dela ne samo podmatajurskim Slovencem, ampak vsej naši domaćini.

V njegov spomin in zahvalo so nam rojaki v Beneški Sloveniji priredili prejšnji mesec vrsto predavanj, da bi sebi pa tudi furlanskim sosedom prikazali lik in delo tega velikega moža.

Organizacije beneških izseljencev in kulturna društva iz Nadiških dolin so imela v Skrutovem ciklus sestankov v spomin dvajsetenice smrti Ivana Trinka. Na zadnjih treh so ob številni udeležbi domačinov in gostov iz Čedad in Vidma govorili semeniški profesor Hvalica o Trinku kot znanstveniku in filozofu. V drugem predavanju je župan Kragelj prikazal literarno podobo in delo Ivana Trinka kot pesnika in pisatelja in kulturnega ustvarjalca.

Na zaključnem večeru je prof. Bednarik Rado, ki je Trinka osebno poznal in se z njim razgovarjal, podal sintezo tedanjega političnega in javnega življenja v videmski

pokrajini in je vanjo vovabil življenjski cilj našega očaka, ki je bil: ohraniti slovenski rod in zemljo pod Matajurjem obenem pa graditi most za medsebojno poznavanje in sožitje dveh narodnostnih občestev. Zato so tudi ta predavanja potekala v italijanščini in slovenščini. Dosegla so tudi s tem načinom svoj namen.

—o—

Proslavo ob Trinkovi smrti obetnici prirejata tudi Zveza slovenske katoliške Prosvete, Gorica in Združenje cerkvenih pevskih zborov na Goriškem.

Proslava bo v nedeljo 23. junija ob 16.30 v Trčmunu. Na sporedu je maša v cerkvi, na pokopališču molitve, govor, polaganje vencev in nastopajočih zborov.

—o—

NAŠA KORENINA

Prejšnjo nedeljo je praznoval svoj devetdeseti rojstni dan gospod Josip Sirk z Liva-de. Kljub visokim letom in sklerozi še vedno hodi po goriških ulicah, kjer ga starejši rod pozna kot zadnjega slovenskega dimnikarskega mojstra.

Ob njegovi osemdesetletnici, pred desetimi leti smo po radiu zajeli njegovo dolgo življenjsko povest. Po rodu je Bric z Meba. Komaj štiri leta star je moral iti oče Anton za kruhom z vso družino na Hrvaško. Tam je Jože postal dimnikarski pomočnik. L. 1906. se je vrnil kot dimnikar v Gorico, kjer se je s svojo dobrodušnostjo in razgledanim značajem uveljavil pri tedanjih kolesarskih in narodnih društvih. Voja ga je zanesla v Tirole in na Piavo. Pa je spet ob koncu vojne njegova trdna življenjska korenina pognala deblo. Ustanovil si je družino in ugledno dimnikarsko obrt v Gorici. Pa je spet začel njegov križev pot. Fašistične oblasti so ga kot zavednega moža stalno preganjale. Leta

1947 so mu črne tolpe razbile hišo na Livadi. Pa je znova začel. Leta so tekla, življenjska družica mu je umrla in zdaj živi stari mojster sam od bornih pokojnin in ob spominih, kako je bilo in se ob srečanjih na cesti od Korna do Katarinijevega nekdanjega trga nasmehne, hm, kaj pa še bo!

Vsa soseska mu želi, da bi ne bilo tudi zanj več hudo in da bi v vedrini učakal še kaj let, morda tudi sto!

—o—

Neumni izgovori

(nadaljevanje s 1. strani)

premišljenosti. Tudi kadar tvega, tvega pre-računano, kar pomeni, da hoče biti vnaprej gotova, da je to ne bo spravilo v nevarnost kakega vojnega zapleta z atlantskim paktom ali s kako drugo silo. Vdor v Jugoslavijo pa bi pomenil blazno tveganje, kar bi lahko povzročil nepredvideno reakcijo atlantskega pakta, saj bi bistveno spremenil strateški položaj in odnose sil v Evropi. Zato je popolnoma nerealno govoriti o možnosti sovjetskega vdora v Jugoslavijo. In zakaj neki? Da bi si Sovjetska zveza izboljšala svoj vojaški položaj? Dejansko bi si ga s tem močno pokvarila po vsem svetu. Lahko si predstavljamo, kako bi to poslabšalo ameriško-sovjetske odnose in predvsem sovjetske odnose s Kitajsko. Če gre Sovjetski zvezi za povečanje njenega vpliva v Jugoslaviji, bo to skušala doseči po politični poti, a ne z vojaškim vdorom.

Zato je očitno, da tičijo za slikanjem nevarnosti sovjetskega vdora v Jugoslavijo s strani določenih italijanskih častniških in političnih krogov drugačni nameni. Radi bi s takim govoričenjem skalili odnose med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami, zastrašili jugoslovansko javnost in jo »omehčali«, da bi bila pripravljena popustiti italijanskim zahtevam glede Cone B, v želji, da si ohrani prijateljstvo in dobrohotnost Zahoda, ali da bi usmerila svojo pozornost na vzhodne meje in da bi smatrala italijansko zahtevo po Coni B za »malenkost« v primerjavi s sovjetsko nevarnostjo. Tako slikanje naj bi vzbudilo vtis, da so italijanske note in zahteve po Coni B stvar sosedske poravnave in da si bo Jugoslavija s tem, da popusti, zagotovila dobrohotnost Italije nasproti s temnimi barvami naslikani sovjetski nevarnosti.

Tako slikanje pa odgovarja tudi določenim avstrijskim krogom, ker naj bi odvrčalo pozornost slovenske in jugoslovanske pa tudi evropske javnosti od nečednega početja avstrijskih šovinstov na Koroškem.

Slovenska javnost ne sme nasedati takim manevrom in se ne sme dati zastrašiti. Ostati mora stvarna, a budna in reagirati na nevarnost tam, kjer se pojavi, neglede s katere strani se pojavi.

S TRŽAŠKEGA

OBVESTILO

Ravnateljstvo nižje srednje šole »Ivan Trinka« v Gorici vabi vse profesorje, dijakke, njih starše in prijatelje slovenske šole, da se udeležijo odkritja doprsnega kipa msgr. Ivana Trinka ob 20-letnici njegove smrti, po katerem nosi ta šola tudi ime.

Slovesnost bo v nedeljo 23. junija ob 11. uri na šoli, ul. Randaccio št. 10.

Vsi vljudno vabljeni.

Sovodnje

POLETNI PRAZNIK

Sovodenjski društveniki se z vneto pripravljajo na večdnevne poletne praznike, ki se bodo začeli v petek 28. junija, ko bodo odprli v Kulturnem domu isti dan zvečer veliko fotografsko razstavo.

V nedeljo je na sporedu pester folklorno godbeni sprevid po vasi do prireditvenega prostora za Kulturnim domom.

Nastopali bodo godbeni in pevski zbori v narodnih nošah, domače baletne skupine, gorenjska godba v narodnih nošah ter razne mladinske skupine.

Slovesnost ob odprtju zavoda sv. Družine

Prejšnjo soboto je bil slovesno odprt novi zavod sv. Družine (Nekdanje slov. Sirotišče) v Gorici.

Goriški nadškof je popoldne blagoslovil novo stavbo, goriški župan je prerezal običajni trak pred glavnim vhodom. Povabljen predstavniki oblasti in kulturnih ustanov so sprejele na prisrčen način z otroki zavoda neutrudne šolske sestre, ki oskrbujejo že iz časov zavodovega ustanovitelja msgr. Andreja Pavlice revne in vzgoje potrebne slovenske otroke.

V izredno okusno urejeni dvorani je sledila pozdravna akademija. Po nagovoru c.s. Gabrijele je msgr. Klinec orisal ustanovitve, rast in pomen tega zavoda, ki se je po nešteti žrtvah požrtvovalnih dobrotnikov in šolskih sester razvil v sedanjí sodobno urejeni zavod, ki oskrbuje po modernih pedagoških in socialnih nazorih vedno večje število otrok.

Ljubki so bili nastopi zavodskih gojenk in gojencev. Slovesnost je povzdignil tudi ubrani pevski zbor »L. Bratuž«.

Gostje so si nato ogledali zavodske prostore in se dalj časa zadržali ob gostoljubni postrežbi hišnega vodstva.

Se večje število gostov, prijateljev zavoda in mladine je do zadnjega kotička napolnilo dvorano in hodnike v nedeljo popoldne pri otvoritveni akademiji.

Prirediteljice so se s skrbno pripravljenim sprejemom in izbranim sporedom res izkazale.

Najprej je nastopil otroški zbor »Štandrež«. Nato sta govorila hišni duhovnik Jurak v imenu sester in mons. Močnik, ki je jedrnat v svojem pozdravu in zahvali seznanil navzoče z zgodovino in razmahom zavoda, ki je marsikaterega otroka rešil s pokvarjene ceste in družbe in ima še sedaj nalogo vzgajati narodnostno in krščansko zavedne člané slovenskega občestva.

Po deklamacijah, rajanju in prizorčkih otrok, so nastopili tudi »Veseli števerjanski fantje«.

Spored, ki je bil že neke vrste mladinske akademije, je pa mogočno zaključil pevski bor »M. Filej«.

Številni gostje so si po jubeznivi postrežbi ogedali nove prostore in se čudili, kako je iz prejšnjih podrtij »Sirotišča« vstala mogočna moderna stavba, ki bo ustrezno služila svojemu namenu in je tudi v ponos vsej naši skupnosti.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Izšla je 46.-47. številka »Zaliva«

Pravkar je prišla iz tiskarne »Graphart« nova, 46.-47. št. revije »Zaliv«, aktualna in živa kot vedno. Na uvodnem mestu prinaša esej Aleksandra Solženicina »Gnusoba prijemov poraja gnusobo rezultatov«, napisan dva dni pred njegovim izgonom iz Sovjetske zveze. Vsebinska je pretresljiva — razmišljanje intelektualca, kaj se vendarle da storiti v odporu proti nasilju in laži. Janez Jerman je objavil »Pismo Solženicinu« in se podpisal kot »državljan Socialistične republike Slovenije«. Franček Križnik je objavil spis »Dialektični materializem v šoli v Sloveniji«. Križnik je znan po tem, da je bil leta 1966 pobudnik prvega javnega pogovora med mladimi slovenskimi marksisti in kristjani in je kot tak v »Studentski tribuni« polemiziral o teh vprašanjih. V svojem spisu zastopa načelo, da naj sama zgodovinska praksa pokaže, kateri nazor je bližji resnici.

Josip Merku nadaljuje zgodovinsko razpravo o okoličanskem bataljonu, Ubald Vrabec pa seznani italijančene priimke. Objavljeno je tudi nadaljevanje predavanja, ki ga je imel Jano Messner lani v Dragi o položaju na Koroškem. Boro Ban nadaljuje svoj kratki roman »Moč v belem«, M.D. pa piše o geslu »zloraba naše demokratičnosti« med zdravniki, o vpra-

šanju splava in o razmerah v slovenskem zdravništvu ter o slovenski populacijski politiki, ki je nejasna.

Miran Hladnik poroča o svojem »počitniškem popotništvu« po Evropi, Igor Mislej nada-

ljeje razpravo o fiziognomiji totalitarizma, Ubald Vrabec je prispeval članek »Antifašizem«, Marija Urbančič pa »Zapis o Bobku«, v katerem popravlja nekaj zmotnih trditev o njem. Os številke je seveda »Spominski kaleidoskop« Borisa Pahorja, polemičen, da se kar iskri. S pesmimi sodelujeta Pangerc in Memon Poleg tega prinaša številka še ocene izpod peres Lina Legiša in Janke Ježa, polemične zapiske, mnenja in drugo.

Danes samo opozarjamo nanjo, podrobnejšo oceno bomo še prinesli. Dobi se med drugim v Tržaški knjigarni.

Nov slovenski zbornik iz Argentine - žal v znamenju politične reakcionarnosti

Iz Argentine je prispel novi zbornik, ki ga vsako leto izda tamkajšnji slovenski tednik »Svobodna Slovenija«. Ti zborniki predstavljajo debele knjige velikega formata, zato je razumljivo, da je z njimi veliko dela in stroškov. S tem si moramo razlagati dejstvo, da je nastala pred leti v njihovem izhajanju zamuda, tako da nosi novi zbornik šele letnici 1971 in 1972.

Ti zborniki nimajo značaja običajnega slovenskega koledarja, kot npr. Mohorjeve, ampak so v resnici bolj znanstvene publikacije, vsaj v poljudno-znanstvenem smislu. V njih je objavljena marsikakšna zgodovinska, sociološka, etnografska in druga razprava trajne vrednosti, po kateri bodo znanstveniki vedno radi segali. To velja tudi za novi zbornik. Take razprave zgodovinskega značaja so npr. »Boj slovenske manjšine v krški škofiji na Koroškem za verski pouk otrok v slovenščini«, Bogdana Novaka »Slovenska manjšina v Italiji«, Janeza Boltarja »Slovenska narodna politika in komunizem«, dr. Andreja Bratuža »Primorski narod in simboli njegove narodnosti in državnosti« — doslej najbolj izčrpna in temeljita razprava o tej zanimivi temi —, dalje prispevki več avtorjev o osebnosti nekdanjega voditelja Slovenske ljudske stranke dr. Antona Korošca za stoletnico njego-

vega rojstva, in še nekaj manjših prispevkov. Nekatere razprave se ukvarjajo s sodobnim svetom in njegovimi problemi, tako npr. piše dr. Oton Ambrož o »trikotniku Moskva - Peking - Beograd«, dr. Ludovik Puš o ameriški demokraciji in dolarju, dr. Ljubo Sirc pa o »protislovjih samoupravljanja«. Znani filozof dr. Milan Komar pa je objavil zanimivo razpravo z naslovom »Osebnost in borba«, v kateri razglablja o realizmu v človekovem prizadevanju in o komunikaciji oziroma nekomunikaciji v družini, v skupnosti, v tovariških odnosih. Razpravo je napisal v spomin mlademu fantu, ki je bil po poklicu avtomobilski mehanik, pa je bil eden najbolj rednih udeležencev filozofskega krožka, ki ga je vodil avtor v Slovenskem domu v Carapachayu.

Precejšen del zbornika, ki obsega kakih 460 strani, je posvečen jubilejem raznih uglednih ljudi, poročilom o delovanju in življenju Slovencev v raznih državah na ameriški celinii in drugod, alpinističnemu delovanju Slovencev v Andah v južni Ameriki in poročilom o delovanju slovenskih manjšin.

Čeprav se verjetno kritičen bravec morda z marsičem v zborniku ne more strinjati — posebno ne z avtorji, ki vztrajajo pri preživelih konservativnih političnih in ideoloških shemah, katere neučinkovitost in anahronističnost je razvoj že davno dokazal — mora vendar priznati, da prinaša mnogo takega, kar bo ohranilo svojo vrednost in pomeni prispevek k slovenski kulturi, hkrati pa navaja človeka k razmišljanju in plodni polemiki, ki je edina pot k resničnemu napredku. Zbornik je tudi dokaz žilave življenjske volje slovenskega življa v Argentini.

—o—

NOVA ŠTEVILKA »MLADIKE«

Pravkar je izšla nova, 5-6. številka revije »Mladika«.

Prihodnja številka bo izšla septembra.

KAJ BO LETOS V DRAGI?

Kot smo zvedeli, bodo na letošnjih študijskih dneh v Dragi prve dni septembra predavanja o verskem življenju med slovenskimi izseljenci, o socialnem stanju slovenskih izseljencev v Ameriki, posebno v Kanadi (o tem bo predaval dr. Urbanec iz Kanade na osnovi obširne ankete, ki jo je izvedel med izseljenci), in o slovenski državnosti.

Nova italijanska revija

Te dni je izšla v Trstu prva številka nove italijanske mesečne revije »Confronto«, ki jo izdajajo levo usmerjeni kulturni krogi v naši deželi. V prvem uvodniku uredništvo ugotavlja, da je revija zagledala luč sveta v zelo težkih italijanskih političnih in družbenih razmerah. Toda če vrsta političnih kriz, škandalov in bombnih atentatov postavlja državo v nevarnost, je prav tako treba ugotoviti, da je med širokimi ljudskimi plastmi veliko delavcev, intelektualcev in mladine, ki je pripravljena braniti dosežke demokracije. Zmaga naprednih sil pri nedavnem referendumu je pokazala, kako se je v resnici državno tkivo že spremenilo in kako močno so odprte in demokratične sile v državi in v naši deželi. In prav na te sile se obrača uredništvo s svojo novo publikacijo, za soodelovanje, za konfrontacijo misli, za zdravo polemiko. Odtod tudi naslov revije — »primerjava«.

V prvi številki, ki je zelo zanimiva in bogata (upati je, da bo taka ostala tudi naprej), najdemo vrsto aktualnih člankov in vrsto pomembnih in znanih imen. Na prvem mestu je krajši uvod o antifašistični strukturi Trsta in ostalih predelov naše dežele. O nedavnem izidu ljudskega glasovanja odgovarja na vprašanja Dino

Nodari, medtem ko Stojan Spetič piše, kakšno je bilo vzdušje pri Slovencih. Spetič piše, kakšno kov o gospodarskih problemih dežele Furlanije-Juljske krajine in posebna razprava o tistem ekonomskem čudežu, ki ga je pri nas predstavljala tovarna Zanussi in ki je že zdavnaj upadel. Zanimivi so tudi članki o črni mreži (Vidali) in o furlanskem krščanstvu (oče Turolde). Članek o problemih univerze in razne recenzije zaključujejo to prvo številko novega mesečnika.

Nova številka revije »Cerkve v sedanjem svetu«

V Trst je prispela 5.-6. številka revije »Cerkve v sedanjem svetu«, ki je posvečena malim občestvom v Cerkvi. »Vzroki za to so predvsem v duhovni situaciji sodobnega človeka, ki v težnji po samostojnem življenju svoje osebnosti beži pred anonimnostjo velikih družbenih struktur v mali svet pristnih medsebojnih človeških odnosov«, je rečeno v uvodni pripombi. To se značilno

sklada s splošno težnjo današnjega omikanega človeka, ki se skuša osvoboditi ogromnih struktur velikih držav in se počuti veliko boljše in svobodnejše v manjših družbenih sistemih, t.j. v manjših državah in mestih.

O malih občestvih v Cerkvi pišejo Franc Perko, Jože Krošl, Valter Dermota, Anton Nadrah, Stanko Ojnik, Miha Žužek, France Lokar in uršulinska sestra Ireneja Rabič.

Sodobno kmetijstvo

II.

V prejšnjem sestavku smo uvodoma povedali, da bodo pridelovalci krme in torej živinorejci zaradi zelo dragih umetnih gnojil morali izkoristiti vse možnosti, ki jih imajo z doma pridelanimi gnojili. Dandanes se je po svetu zelo razširila uporaba gnojevke, t.j. mešanice hlevskega gnoja in gnojnice, zlasti ker dopušča občutne prihranke na času. Seveda je treba imeti na razpolago mešalec in sod za gnojevko, kar pa je mogoče nabaviti bodisi z ugodnim kmetijskim posojilom ali pa dobiti denarni prispevek od krajevne kmetijskega nadzorništva.

Potem ko smo zadnjič utemeljili pozitivne strani uporabe gnojevke in učinka predvsem dušika v njej bomo sedaj obrnili svojo pozornost stopnji razredčenosti gnojevke in vlogi, ki jo ta ima.

Boljši učinek razredčene gnojevke

Nerazredčena gnojevka škoduje rasti rastlin ne samo zaradi tega, ker je dušik sorazmerno slabo izkoriščen, ampak je lahko vzrok tudi prevelike koncentracije soli. Lahko pride še do zaskorjenosti rastlinja. Razredčena gnojevka pa ugodno vpliva, ne samo zaradi boljšega izkoristka dušika, temveč tudi zaradi vode, ki hranilne snovi prinese do rastlinskih korenin.

S poskusi so ugotovili, da voda dušik iz amonijaka močno veže in dodatno zaščiti pred izgubami. Dodaten uspeh je tudi v tem, da razredčena gnojevka prodre v večje globine, kjer je kot hranilo do nadaljnjega zaščitena. Z razredčeno gnojevko preprečimo nadalje umazanost krme, prekrivanje travnate ruše s slojem blata, kar zavira rast rastlin in jih onesnaži. Take površine moramo obvezno pobranati. Če tega ne naredimo pravočasno, se bodo določene rastlinske skupine pod temi sloji gnojevke zadušile ali odmrle. Na tako nastalih prazninah se potem zasejajo zeli in pleveli, ki zmanjšujejo hranilno vrednost khme. Za več ali manj močno zapleveljenost travnikov ni krivo samo gospodarjenje z gnojevko, temveč način, kako jo uporabljamo.

Količine in razvažanje gnojevke

Letne količine gnojevke na hektar naj bi znašale najmanj 15 kub. m, največ pa 50 kub. m razredčene gnojevke. Izogniti se moramo prenojenosti, ravno tako moramo paziti, da bomo gnojevko enakomerno razdelili po travnatih površinah.

Gnojevko razvažamo najmanj dvakrat na leto. Najprimernejši čas za razvažanje gnojevke je spomladi in poleti, ker se v tem času dušik najbolje izkorišča. Ko razvažamo gnojevko, trava ne sme biti previsoka, saj se posušeni ostanki gnojevke le težko izpejejo. Gnojevko razvažamo v oblačnem in nevetrovnem vremenu, ker v suhih in vročih dneh lahko pričakujemo škodo zaradi ožiga, če je gnojevka nerazredčena.

Gnojevko razvažamo seveda tudi jeseni, ker mora razumljivo vsak živinorejec pričakati zimo s praznimi gnojnimi jamami. Če pa moramo razvažati gnojevko tudi pozimi, ker nimamo dovolj velikih gnojnih jam, mo-

Pomen gnojevke čedalje večji

ramo paziti predvsem na to, da so površine ravne. Na strminah nam lahko gnojevka odteče ter se tako zbira na enem mestu.

Dognojevanje z rudninskimi gnojili

Po mnenju raznih strokovnjakov ni nika kega splošnega recepta o količinah rudninskih gnojil po uporabi gnojevke, ker je le-to odvisno od količine razvojene gnojevke, od založenosti tal s fosforjem in kalijem itd. Položaj je v tem oziru pri nas nasplošno povsod enak, ker so tla revna na fosforju in kaliju. Potrebno bo torej, recimo po gnoje-

nju z 20 kub. m nerazredčene gnojevke, dognojovati s 60 do 80 kg fosforja na hektar, t.j. 4-5 stotov Tomaževe žindre na hektar in pa 60-80 kg kalija, t.j. 150 do 200 kg, 40 odst. kalijeve soli. Gnojenje s kalijevo soljo po navadi ni potrebno, zadostuje to storiti vsako drugo leto. Umestno je tudi dognojevanje z dušikom in sicer od 100 do 150 kg dušičnega gnojila. Seveda so to številke, ki naj bi jih dosegli v optimalnem primeru, vemo namreč, da je uporaba rudninskih gnojil pri nas nasplošno zelo majhna. Toda prav slaba preskrbljenost tal s hranilnimi snovmi daje nizke pridelke. Na dlani je torej, da bomo večjo količino krme dosegli le z ustrezno količino hranilnih snovi v zemlji. Takrat bo učinek doma pridelanih in kupljenih gnojil optimalen in s tem iztržek od vloženih sredstev.

Vladna večina

(Nadaljevanje s prve strani)

reče vprašanje natančnega razmerja med novimi obdavčitvami in sprostitvijo politike kreditiranja so rešili tako, da

KDO BO PRIŠEL V POLFINALE?

Po dosežanji igri na svetovnem nogometnem prvenstvu v Nemčiji bi zaslužila, da pridejo v polfinale, predvsem moštva Holandije, Poljske, Jugoslavije in Škotske, ki so pokazala borbeno in tehnično dobro igro, pravi hiter moderen nogomet. Italijansko moštvo je v obeh dosedanjih igrah razočaralo s svojo počasnostjo. Zanaša se predvsem na svojo tehniko, a opaziti je, da se igralcem ne da tekati. Tudi Brazilci in Zahodni Nemci doslej niso pokazali tistega, kar se je od njih pričakovalo.

bo vlada v najkrajšem času pripravila zakonske odloke, gi bodo znatno privili davčni vijak, hkrati pa dovolili kreditiranje produktivnih in socialnih investicij. Jasno je, da je treba počakati na objavo besedila posameznih zakonskih odlokov, predvsem bomo razumeli pomen zgornjih izvajanj.

Pomembna je vsekakor obveza, da bo vlada odločno nastopila proti fašističnemu nasilju, kot tudi obveza, da se bo še dalje pogajala s sindikati delavcev in delodajalci.

Predvideva se, da bo vlada sprožila obširno razpravo v parlamentu o gospodarski problematiki in da se bo ta razprava končala z glasovanjem o zaupnici.

Svetovno nogometno prvenstvo nam preganja skrbi

Svet je poln problemov, beseda problem pa je samo modni izraz za skrb. Tudi v Italiji se ne manjka skrbi, posebno v zadnjem času, ko se je znašla naša demokracija v klesčah desnega in levega ekstremizma in ko se te klesče vedno bolj stiskajo, s hreščanjem eksplozij atentatov in zahrbtnih revolverskih strelav. Mnogi ljudje v Italiji vidijo pred seboj črne perspektive in vlada ne ve več ne kam ne kod. Toda na srečo je padlo prav v to vznemirjivo razdobje svetovno nogometno prvenstvo. V urah, ki jih preživi človek pred televizorjem, so pozabljene vse politične in gospodarske skrbi. Preostane edino le še skrb, če bo moštvo, s katerim držimo, zmagalo ali ne, če bo prišlo v naslednji tekmovalni krog ali ne.

Koliko prijetnih in neprijetnih trenutkov nam povzročita dve uri, ki jih žrtvujemo (a kako radi!) kaki nogometni tekmi svetovnega prvenstva! Vendar so tudi neprijetna presenečenja in razočaranja v bistvu vendarle dobrodošla, ker zaposlujejo naše misli z drugimi stvarmi, ne pa s skrbjo, kaj nam bo slabega prinesla bližnja prihodnost, ko

pa vsi vrani krakajo samo že o težavah, ki nas čakajo, in oznanjajo katastrofe, od atomske vojne, zadušitve človeštva v lastni umazaniji zaradi okuževanja okolja do inflacije. Nogomet nam prikazuje drugačen svet — svet igre, kjer je boj za obstanek sicer trd, a športen in če se je komu zgodila krivica, vedno pravočasno poseže vmes sodnik in kaznuje krivce.

V tem svetu nogometnih igrišč pogum in sposobnost še vedno nista bila razvrednotena in tu priporočilna pisma, prilizovanje, hlimba in lenoba le še ne morejo izpodrinuti prav sposobnosti in zavzetosti kot skoraj že povsod drugod.

Svet bi sicer mogel shajati brez nogometa, a bil bi precej bolj pust in turoben in skrbi bi nas gnjavile še huje. Zdej jim lahko ubežimo vsaj za kaki uri pred televizorjem, ko sodoživljamo tisto dramatično dogajanje na nogometnih stadionih v Berlinu, Münchenu, Stuttgartu, Gelsenkirchenu in drugod. Zato naj živi nogomet, naj živi svetovno nogometno prvenstvo! Zmaga pa naj res najboljši!... Vsaj tu!

MAC COYEVO PLEME

JACK LONDON

8

Potem pa se je zdanilo in vroče tropsko sonce je začelo spet žgati. Pasatni veter se je preusmeril z jugovzhoda na jug in je gnal »Pyrenees« pred seboj s hitrostjo osmih vozlov. Kapitan je približno izračunal položaj ladje, upoštevajoč na splošno morski tok, in naznanil, da mora biti otok Moerenhout kvečjemu deset milj pred njimi. »Pyrenees« pa je preplula tistih deset milj in še drugih deset milj, a straže v koših na treh jamborih še vedno niso videle nič drugega kot golo morsko gladino.

»Toda otok mora biti tamle, vam rečem,« je zavpil kapitan Davenport z zadnjega krova.

Mac Coy se je milo nasmehnil, a kapitan se je oziral naokrog kot blaznež. Nato je stekel po sekstant in je spet s kronometrom izračunal položaj ladje.

»Vedel sem, da imam prav,« je vzkliknil, skoraj kričé, ko je končal z računanjem. »Enaindvajset in petinpetdeset južne širine in šestintrideset in dve vzhodne dolžine. Pogledajte! Osem milj smo oddaljeni od otoka. Kaj pa ste vi izračunali, gospod König?«

Prvi častnik je pogledal svoje številke in rekel potihem:

»Enaindvajset in petinpetdeset je čisto v redu; toda moja dolžina znaša šestintrideset in osemintrideset. Potemtakem smo bolj oddaljeni od otoka...«

Toda kapitan Davenport je sprejel njegove številke s tako prezirljivim molkom, da je gospod König kar zaškripal z zobmi in sam pri sebi divje zaklel.

»Zaokrenite bolj na desno,« je ukazal kapitan mornarju pri krmilu. »Za tri točke... Tako naj ostane!«

Potem se je vrnil k svojim računom in jih napravil še enkrat. Znoj mu je oblival obraz. Grizel si je brke, ustnice in tudi svinčnik in boljil v številke z izrazom človeka, ki vidi strah. Nenadno je kar eksplodiral od jeze, zmečkal papir v kepo in jo poteptal z nogo. Gospod König se z zadoščenjem nasmehnil in se oddaljil, medtem ko se je kapitan Davenport naslonil na kabino in pol ure ni znil besede. Ves čas je samo strmél na tisto stran, kjer bi se morala pokazati zemlja, z izrazom zamišljenega obupa.

»Gospod Mac Coy,« je nenadno pretrgal molk. »Morjevid kaže na skupino otokov, ne da bi bilo označeno, koliko jih je, tamle na severu ali na severu-severu-zahodu, približno v razdalji štiridesetih milj: otočje Acteon. Kaj veste o njih?«

»Štirje so in vsi nizki,« je odgovoril Mac Coy. »Prvi na jugozahodu je Matueri: neobljuden in nima vhoda v laguno. Potem pride Tenarunga. Tam je živel kak ducat ljudi, a je možno, da so odselili. Vsekakor tudi tam ni nikakega vhoda za ladjo, samo vhod za čolne, v prehodu pa je voda globoka samo za dolžino roke. Druga dva otoka sta Vehauga in Teua-raro, brez vhoda za ladje, brez prebivavcev in čisto nizka nad morjem. To otočje nima lagune za »Pyrenees« in ladja bi bila izgubljena.«

»Poslušajte no!« je besno vzkliknil kapitan Davenport. »Brez prebivavcev! Brez vhoda! Zakaj, vraga, pa so potem ti otoki?...

No, prav!« je nenadno zabevskal, kot razdražen terrier. »Morjevid kaže še eno skupino otokov na severovzhodu. Kaj mi lahko poveš o teh? Ima kateri od njih prehod v laguno, skozi katerega bi lahko zaplula moja ladja?«

Mac Coy je mirno pomislil. Ni pogledal na morjevid. Vsi ti otoki, čeri, sipine, lagune, vhodi in razdalje so bili vrisani na morjevidu njegovega spomina. Poznal jih je tako, kot pozna meščan hiše, ceste in zakotne gase.

»Papakena in Vanavana sta tam na zahodu ali na zahodu-severu-zahodu, sto milj daleč ali malo več,« je rekel. »Eden teh otokov je neobljuden in kot sem slišal, se je plemo, ki je živelo na drugem otoku, odselilo na otok Carmus. Vsekakor pa noben teh otokov nima vhoda v laguno. Nadaljnjih sto milj v severno-zahodni smeri leži Ahunui, pa tudi nima ne vhoda ne prebivavcev.«

»Toda ali nista štirideset milj naprej še dva otoka?« je vprašal kapitan Davenport in dvignil glavo iznad morjevida.

Res je, Paros in Manuhungi, a nobeden nima vhoda in nobenega prebivavca. Nengo-Nengo leži še štirideset milj bolj naprej in tudi nima ne prebivavcev in ne vhoda. Toda otok Hao bi bil ravno pravi. Laguna je dolga trideset milj in široka pet. Na njem je dovolj prebivavstva. Navadno se je možno tam preskrbeti z vodo. In skozi njegov vhod lahko zapluje vsaka ladja.«

Umolknil je in se ozrl na kapitana Davenporta, ki je sključen nad morjevidom s kompasom v roki potihem zastokal.

»Ali ni nobene lagune z vhodom kje bliže od otoka Hao?«

»Ne, kapitan; ta je najbližja.«

»Toda do tja je tristoštirideset milj.«

Kapitan Davenport je govoril zelo počasi in odločno.

»Ne bom prevzel odgovornosti za vsa ta

življenja. Nasedel bom z ladjo na otočju Acteon. In to je dobra ladja,« je dodal z obžalovanjem, potem ko je spremenil smer in preokrenil ladjo kolikor najbolj na desno, da bi upošteval strujo z zahoda.

Čez eno uro se je nebo pooblačilo. Južno-vzhodni pasatnik je še vedno pihal, toda ocean je postal prava šahovnica ploh.

»Tja bomo pripluli ob enih,« je z gotovostjo naznanil kapitan Davenport. »Kvečjemu ob dveh. Mac Coy, zapeljali jo boste na kopno na kakem obljudenem otoku.«

Sonce se ni več prikazalo in ob enih se tudi ni pokazal noben otok na obzorju. Kapitan Davenport je na zadnjem krovu ladje opazoval vodno brazdo ladje.

»Moj Bog!« je vzkliknil. »Struja proti vzhodu! Glejte tam!«

Gospod König ni hotel verjeti. Mac Coy ni pokazal, kaj si misli, čeprav je pripomnil, da ni nobenega vzroka, zakaj v Paumotih ne bi smelo biti kake struje proti vzhodu. Nekaj minut nato je nova ploha začasno odzela »Pyrenees« ves veter in ladje se je znašla prepuščena valovom, na katerih se je težko valila semintja.

»Kje imate grezilo?« Vrzite ga v morje, vi tam zgoraj«

Kapitan Davenport je držal v roki konec vrvice grezila in videl, da se je napela na severo-vzhod.

»Poglejte no tole! Poskusite sami!«

Mac Coy in prvi častnik sta poskusila in čutila, kako je vrstica močno drhtela pod pritiskom struje.

»Struja s hitrostjo štirih vozlov,« je rekel gospod König.

»Struja proti vzhodu namesto proti zahodu,« je rekel kapitan Davenport in obtožujoče pogledal Mac Coya, kakor da bi dajal njemu krivdo za to.

»To je eden izmed vzrokov, kapitan, da znaša zavarovanje za ladje v teh vodah osemnajst odstotkov njihove vrednosti,« je veselo odvrnil Mac Coy. »Nikoli ni mogoče biti siguren. Struje se stalno spreminjajo. Nekoč je plul tod mož, ki je pisal knjige, z jahto »Casco«, njegovo ime pa sem pozabil.

(Dalje)

Koliko se dela v Italiji

(Nadaljevanje s 1. strani)

časa nihče ne zmeni zanj, nameščenci imajo vsi neka nujnejša opravila pri pisalnih mizah v ozadju ali so zapleteni v važne diskusije. Poleg tega, da je v večini bank le malo »oken« za javnost, medtem ko je v tujini človek takoj in prijazno postrežen, po večini od mladih in vljudnih nameščenk, ki znajo več jezikov. Danske banke npr. so odprte za javnost 40 ur tedensko, italijanske 17 ur in pol. In kdor ve, kaj pomenijo banke v gospodarskem življenju, se lahko zamisli nad italijanskim gospodarstvom...

Računajoč 52 nedelj in enako število tedenskih prostih dni (sobot ali ponedeljkov) na leto ter vsaj 15 cerkvenih in državnih praznikov, pa tudi povprečno tritedenski dopust (21 dni), ima povprečen italijanski delavec ali nameščenec 140 prostih dni letno. K temu pa je treba prišteti povprečno kakih 6 dni, izgubljenih zaradi stavk, in vsaj tri dni bolezenskega dopusta, tako da znaša število »prostih« dni kakih 149 na leto. Za delo preostane 216 dni. Povprečen italijanski

delavec ali nameščenec ima torej na manj kot poldrugi dan dela en dan počitka. V tujini imajo manj cerkvenih praznikov (tako na primer ne obhajajo s prostim dnem mestnega in poleg tega še farnega patrona kot na Tržaškem), tudi manj državnih praznikov, pa tudi »mostov« ne poznajo.

Če upoštevamo pri vsem tem že omenjeno brezvoljnost in brezbriznost pri delu, ki povzroča hudo izgubo časa tudi klientom (koliko časa izgubijo npr. ljudje v bankah, na poštah, v uradih itd., kjer morajo po nepotrebnem čakati na »milost« kakega nameščenca), potem je jasno, da je treba velik del italijanske gospodarske krize pripisati temu. Italijani bi hoteli biti po svojih plačah in dohodkih izenačeni z Nemci, Danci, Francozi itd., ne po delu. Niso se še znebili slabih navad, ki so značilne za gospodarsko in civilizacijsko zaostale narode, ter ne poznajo (seveda so tudi izjeme) niti prave delovne discipline niti prave delovne morale. Izgovarjanje na »padrone« je samo ena plat te medalje.